

Fi2024/00814

Finansdepartementet

Promemorian Regler om avstängning av statligt anställda

Arbetsdomstolen har följande synpunkter på förslagen i promemorian.

22 a § lagen (1994:260) om offentlig anställning

Första stycket

Arbetsdomstolen anser att den föreslagna bestämmelsens utformning kan ifrågasättas.

Genom att verbet uppvisa används i presens ("uppvisar ett beteende") krävs det enligt ordalydelsen att beteendet fortgår även vid avstängningstidpunkten. Detta är förmodligen inte avsikten, eftersom t.ex. även den som bara en gång begått ett allvarligt brott i tjänsten, som kan antas leda till en uppsägning eller ett avskedande, bör kunna avstängas.

Uttrycket "uppvisar ett beteende" kan vidare förstås som att det bara är aktivt handlande och inte underlåtenhet som avses. Detta är nog inte avsikten, eftersom t.ex. även ett tjänstefel som består i underlåtenhet att vidta en åtgärd i allvarliga fall kan antas leda till en uppsägning eller ett avskedande.

Arbetsdomstolen föreslår därför att första ledet i bestämmelsens första stycke ges följande lydelse.

”En arbetstagare får stängas av från arbetet om arbetstagaren uppvisar, *eller har uppvisat*, ett beteende som kan antas leda till en uppsägning eller ett avskedande och det finns en risk för att fortsatt arbete...”

Vidare föreslår Arbetsdomstolen att det förtydligas i författningskommentaren att bestämmelsen även omfattar den situation när arbetstagarens underlåtenhet att göra något kan antas leda till en uppsägning eller ett avskedande.

Punkten 1 och 3

Arbetsdomstolen har inga synpunkter på den föreslagna författningstexten.

Punkten 2

Den föreslagna formuleringen innebär att bestämmelsen blir tillämplig även då det är omständigheter som inte är direkt hänförliga till arbetstagarens beteende som hindrar verksamhetens behöriga gång. Ett exempel på en sådan situation kan vara att en arbetstagare gör något som leder till reaktioner från allmänheten och det är dessa som hindrar verksamheten. Arbetsdomstolen anser därför att det i lagtexten bör förtydligas att det är arbetstagarens beteende som ska hindra verksamhetens behöriga gång.

Andra stycket

Arbetsdomstolen anser att det bör framgå av lagtexten att det är arbetsgivaren som ska ha vidtagit en åtgärd för att åtal ska väckas mot

arbetstagaren. Det görs lämpligen genom en hänvisning till bestämmelsen om åtalsanmälan i 22 § lagen om offentlig anställning.

Tredje och fjärde stycket

Arbetsdomstolen har inga synpunkter på den föreslagna författningstexten.

22 b §

Lagen om offentlig anställning utgår från förutsättningen att en statligt anställd arbetstagare har rätt till lön och andra anställningsförmåner så länge den statliga anställningen består, om inte annat följer av författning eller kollektivavtal. Detta då rätten till lön av tradition anses följa av anställningen ("tjänsten") och inte av att arbetstagaren utför arbete, eller står till förfogande för att utföra arbete, vilket är fallet inom privat sektor.

Arbetsdomstolen anser mot ovanstående bakgrund att det är olämpligt att särreglera avstängningssituationen genom att i lag slå fast att arbetstagaren som utgångspunkt har rätt att behålla sina anställningsförmåner. Att så är fallet följer redan av den allmänna princip som lagen bygger på. Bestämmelsen kan därför enligt Arbetsdomstolens mening utgå.

22 c §

Det bör övervägas om det inte bör finnas en skadeståndsskyldighet även i den situationen att myndigheten inte följer ett tillfälligt domstolsbeslut om att en pågående avstängning ska upphöra. Det finns exempel på att myndigheter inte följer beslut meddelade av en överinstans (se JO 2020/21 s. 364 med däri gjorda hänvisningar). Det kan därför anses finnas behov av dels möjligheten till ytterligare sanktioner gentemot myndigheten, dels kompensation till den enskilde.

Beslutsordning

Av promemorian framgår att Statens ansvarsnämnd ska besluta i frågor om avstängning av bl.a. icke ordinarie domare i de fall ett förfarande om avskedande har inletts hos nämnden. Arbetsdomstolen tillstyrker en sådan ordning och har inga synpunkter på de ändringar som föreslås i förordningarna med instruktion för domstolarna.

Arbetsdomstolen noterar dock att det inte föreslås någon motsvarande bestämmelse i förordningen (1988:1137) med instruktion för Arbetsdomstolen. Förordningen innehåller inte heller i dess nuvarande lydelse någon bestämmelse om att Statens ansvarsnämnd beslutar i frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan och avskedande när det gäller rättssekreterare, som är icke ordinarie domare i Arbetsdomstolen. Det kan ifrågasättas om detta är en avsiktlig, och lämplig, skillnad från vad som gäller för icke ordinarie domare vid andra domstolar.

Övrigt

I övrigt har Arbetsdomstolen inga synpunkter på promemorians förslag.

Detta yttrande har beslutats av ordförandena Lars Dirke, Karin Renman, Sören Öman och Catharina Nordlander.

Föredragande har varit rättssekreteraren Martina Diab.

På Arbetsdomstolens vägnar

Lars Dirke